



# SVĚTOVÝ TÝDEN KOJENÍ 2024

## SNIŽUJEME NEROVNOSTI

### Snídaně s novinářkami a novináři ke Světovému týdnu kojení 2024

- Kojení je jedním z nejefektivnějších způsobů, jak zajistit zdraví dětí a jejich matek. Mateřské mléko obsahuje všechny potřebné živiny ve správném poměru a poskytuje také protilátky, které chrání děti před běžnými dětskými nemocemi.
- Nekojení je u dětí spojeno se zvýšeným rizikem náhlého úmrtí kojenců (SIDS), výskytu infekcí ucha, dýchacích cest a trávicího traktu, a zvyšuje pravděpodobnost rozvoje chronických stavů jako jsou astma, obezita a diabetes 2. typu.
- Pro matky nekojení přináší zvýšené riziko rakoviny prsu a vaječníků, vyššího výskytu diabetu 2. typu či kardiovaskulárních onemocnění, jako je infarkt myokardu nebo mrtvice.
- WHO i Ministerstvo zdravotnictví doporučují kojit bez přidávání jiných potravin nebo tekutin do 6 měsíců věku dítěte a poté se zavedením další stravy do 2 a více let věku dítěte.
- Kojení není pouze zdravotní záležitostí, má také ekonomický, lidskoprávní a environmentální rozměr.
- Světový týden kojení (World Breastfeeding Week, WBW) je globální kampaň zaměřená na zvýšení povědomí a podporu kojení. Probíhá každoročně od 1. do 7. srpna a začal se slavit roku 1992 na základě Innocenti deklarace z roku 1990. Světový týden kojení je každoročně organizován Světovou aliancí pro kojení (WABA) ve spolupráci s UNICEF, WHO a dalšími zdravotnickými a nevládními organizacemi, jako je např. La Leche League International či International Baby Food Action Network. Kampaň se zabývá tématy jako zdravotní systémy, práva žen, ekonomie a ekologie a od roku 2016 je sladěna s Cíli udržitelného rozvoje OSN. Cílem WBW je informovat, zakotvit, zapojit a podnítit akci na podporu kojení po celém světě.
- Letošním tématem WBW je snižování nerovností.

### Nejnovější data k začátkům kojení v ČR (rok 2023)

- Nerovnosti v podpoře kojení se objevují i v ČR, proto zveřejňujeme nejnovější data Ústavu zdravotnických informací a statistiky.
- Definice pro vysvětlení:
  - plné kojení = dítě dostává *při propuštění z porodnice* pouze mateřské mléko, i z mléčné banky, bez umělé výživy; plně kojene dítě mohlo dostat v průběhu pobytu v porodnici dokrm;
  - neplést s výlučným kojením dle WHO = dítě dostává *v průběhu celého pobytu v porodnici* pouze mateřské mléko, i z mléčné banky, bez umělé výživy (indikátor se v roce 2023 nesbíral);
  - dokrm umělou výživou = dítě dostává při propuštění kromě mateřského mléka i umělou výživu;
  - umělá výživa = dítě je při propuštění krmeno pouze umělou výživou.



# SVĚTOVÝ TÝDEN KOJENÍ 2024

## SNIŽUJEME NEROVNOSTI

### Nejnovější data k začátkům kojení v ČR (rok 2023) - pokračování

- Velký rozdíl mezi zahájeným kojením a plným kojením při odchodu z porodnice.
- U 95 % dětí se ženy pokusily o kojení.
- V moment odchodu z porodnice bylo plně kojeno 75 % dětí, 20 % bylo kojeno s dokrmem, 5 % odcházelo plně na umělé výživě.
- Rozdíly existují na úrovni krajů i napříč jednotlivými porodnicemi:
  - nejlepší kraj - Liberecký: 81 % plně kojených dětí
  - nejhorší kraj - Ústecký: 66,9 % plně kojených dětí
  - nejlepší porodnice: 94 % plně kojených dětí
  - nejhorší porodnice: 38 % plně kojených dětí
- Nejvýraznější rozdíl v podílu plně kojených dětí je u porodnic základní péče, kde rodí nízkorizikové ženy bez závažných zdravotních komplikací. průměrný podíl plně kojených dětí při odchodu se pohybuje mezi 38 % a 94 %.
- Velký rozdíl je i dle typu porodu:
  - spontánní vaginální: 79 % plně kojených dětí
  - operativně vaginální (VEX, kleště): 69 % plně kojených dětí
  - plánovaný císařský řez: 66 % plně kojených dětí
  - akutně císařský řez: 61 % plně kojených dětí
- Rozdíly dle gestačního stáří novorozenců:
  - do 27. týdne: 21,5 % plně kojeno
  - 28.-31. týden: 40,1 % plně kojeno
  - 32.-36. týden: 50,5 % plně kojeno
  - 37.-39. týden: 74,2 % plně kojeno
  - nad 40. týden: 78,7 % plně kojeno
- Jen polovina předčasně narozených dětí odcházela z porodnice plně kojena.
- 63 z 87 porodnic získaly v minulosti certifikát Baby-friendly Hospital (BfHI, program WHO/UNICEF ke zkvalitňování péče v nemocnicích podle nejnovějších vědeckých poznatků):
  - rozdíl mezi nemocnicemi s certifikátem a bez něj činí 5 %
  - nemocnice s certifikátem: 76 % plně kojených dětí
  - nemocnice bez certifikátu: 71 % plně kojených dětí
- Podle aktuální verze programu BfHI je minimální výsledek nemocnice 80 % výlučně kojených dětí, podle předchozí verze 75 % výlučně kojících žen. (Tyto indikátory se v ČR nesbírají.)
- Cílem Ministerstva zdravotnictví a dalších partnerů je snižování nerovností v podpoře kojení ve zdravotnických zařízeních. Hlavním nástrojem je program WHO/UNICEF Baby-friendly Hospital v aktuální verzi z roku 2018.